

STUDÁNKÁ

ZPRAVODAJ OBCÍ MALÉ SVATOŇOVICE, PETROVICE, STRÁŽKOVICE, ODOLOV Ročník XVI Prosinec 2008

2

70. výročí úmrtí Karla Čapka

Karel Čapek - Modlitba za pravdu

Bože, který jsi stvořil národy a všem jsi vdechl touhu žít ve cti, zbav dnešní svět toho nejhoršího: lži, lži, která podpírá a připravuje násilí a učí lidi nenávidět se navzájem. Lži, která otravuje národy a vykopává mezi nimi propasti, jež snad ani desítky let nevyrovnejí. Bože, jak bude vypadat, jak se bude vyvíjet Evropa oblužená tolika nenávisťnými lžemi! Jak bude možné soužití mezi lidmi a národy, je-li mezi ně vrženo tolik urážek, tolik opovržení a vzteků! Copak si snad někdo představuje, že tento stav ducha má a může trvat bez konce? Copak si věčně má soused ošklivět souseda a čekat jen na příležitost, aby mu zasadil mstivou a úkladnou ránu? I po válce si mohou národy podat ruce; mohou si sebe rytířsky vážit a navázat vztahy důvěry. Ale na bojišti lži nebude na věky důvěry ani cti; každá lež zajde, ale zůstane po ní nenávist a opovržení; tělo se zahojí dřív než duše. Bože, jak hrozně je zraňována duše tohoto národa, jak tohle se má jednou zahojit, nebo odpustit! Copak se toho nezhrozí národové, jaký nenávisťný, na věky zlý a nepřátelský svět se takto buduje? Nemá snad nikdy být mír nebo aspoň oddech v křečovitém smrtelném nenávidění?

Bože, vrať světu pravdu! Bude to víc než smlouva míru, bude to cennější než každé spojenectví. Nikdo, žádný národ, žádný stát si nebudiž jist, pokud mohou být lidské vztahy kdykoliv zkorumpovány nástroji lži. Nebude jistoty, nebude smluv, nebude ničeho platného a bezpečného, pokud vědomí kteréhokoliv národa bude zkřivováno záměrnou lží. Za každou lži je úklad a násilí; každá lež je útok na bezpečí světa. Nikdo nebude žít v míru ani za nejsilnější hradbou oceli a betonu; okřídlená lež se vysměje všem našim pevnostem. Zbavit svět lži je víc než odzbrojení.

Jaké to bylo divné jasnozření, když náš Masaryk vepsal do našeho státního znaku slova Pravda vítězí. Jako by tušil, že jednou lež podnikne generální útok na náš stát a národ, a už předem razil heslo pro toto utkání. S tím heslem můžeme jít do boje; ale jenom s tím heslem může jít celý svět do míru.

Neboť jenom bez lži se mohou lidé a národy dorozumět, ať mluví jazykem jakýmkoliv. Bože, vrať světu pravdu.

...Lidové noviny 25.zář 1938

Vážení spoluobčané, děkuji Vám za všechno, co děláte pro naši krásnou obec. Prožijte klidné a šťastné Vánoce v kruhu Vašich milých a do roku 2009 hodně zdraví, štěstí a lásky mezi lidmi.

Eva Hyšmarová

Karel Čapek a Malé Svatoňovice

Helena Čapková

Co říci o místě, které opravdu bylo jen jeho rodištěm? Pravda, narodil se tam jako třetí dítě důlního lékaře v rozlehlém bytě s chodbou, která se nám malým zdála předlouhou. Ale měla okna do náměstíčka s pěkným žlutým mariánským kostelem a z ní dívali jsme se na slavné pouti a pohřby, nad nimiž se třepetala plechová hudba, litanie a klinkal zvon. Tou chodbou zkroušeně procházeli k tatínkovi nemocní a odnášeli si kelímky mastí, léky a prášky; snad tím vším voní ještě dnes. Jiní zas pod okny spěchali do přilehlých tzv. lázní a dávali si tam sázet baňky; nevěděli jsme, co to je, báli jsme se však, že při tom teče krev. Byli jsme malí a Karel byl ještě miminko v peřině; museli jsme na něho dávat stále

pozor, což bylo velké trápení pro oba větší neposedy. Ten malý budižknichu vřískal „jako jezero“, jak říkal tatínek, a my ho vozili v hlubokém proutěném kočáře, až to dunělo, nebo ho kolíbalí v ohromné kolébce s takovou vervou, že jednou – teď už to mohou říci – jsme vyklopili to ječící nic i s peřinkami na zem a pak v zajíkáající se panice nemohli jsme ani rozeznat, co je jeho peřinka a kde vlastně je z ní vysypané dítě. Nic se mu nestalo; maličký úlekem dokonce přestal křičet a my už jsme pak s bratrem Josefem nikdy, nikdy s kolíbkou tak nedováděli, „jako bychom se blínu napili“, jak našemu řádění říkával tatínek.

Ale pak odstěhovali jsme se i do nového bílého domu v blízké Úpici; ten byl náš a bylo to jiné království. Prvním úkonem v něm bylo vaření kašičky pro Karla a brzy pak učili jsme ho chodit; jen se to naučil, a už tu bylo zelené hnízdo v koruně smutečního jasanu, mlsání jahod a ovoce, zahrada štěstí pro všechny tři a nová těžká dřina pro tatínka.

Svatoňovice však zůstaly a chodili jsme tam s tatínkem k nemocným, ale častěji ještě s maminkou na poutě. Dívali jsme se cestou na vysoké hory a říkali jsme jim Brendy, a tam už byli Němci a končil svět; nikdo z nás už se nedozví, jak asi vypadal.

Šli jsme ovšem do kostela, a mezitím, co se maminka modlila, tři skřítkci objevovali líc a rub svatostánku. Huš za oltář, do sakristie, za varhany, zašterchat pokladničkou, schovávat se v tuhých komžích ministrantů, čichnout si ke kaditelnici a pak, venku u zázračné studánky, rychle spočítat, je-li praméneků vskutku sedm. Mysticky vzácné zdají se obětované mince poutníků, naházené do chvějivého chladu posvátné vody v zamřížovaném zákoutí. Hrozné se nám zdálo Karlovo rouhání, když počal uvažovat šepem o tom, zda by nebylo možno vylovit některou prutem namočeným v lepu, i když jsme věděli, že bychom ji neutratili, ale schovali, schovali do vatičky a jen se chodili na ni dívat. Ba ani hrneček s pomněnkami, jichž bylo na rynečku vystaveno tolik, byli bychom si za ni nechtěli koupit, třebas na nich byla napsána nejkrásnější jména. Jen jeden jediný ze vzpomínky zbyl pro Karlova Prokopa z Krakatitu, aby se z něho napil konejšivého čaje; ty ostatní jsou pro nás rozbity.

A pak jsme šli na kafičko do Panské hospody k panu Ságnerovi; usmíval se a hladil nás, stařeček s čepičkou, a honem podával tlusté svatoňovické rohlíky a noviny, aby si mohl popovídat s maminkou o místních novinkách. Hoši luštili i ctihodné Fliegende Blätter a smáli se krotkým obrázkům, které omalovávali barevnými tužkami. Ale pak utekli, aby ohromili sebe i Svatoňovice tím, že chodili po úzkém trámu mostu nad tratí tak, že vznikl poplach v obci, a ještě vidím maminku, jak běží se zoufale zdviženýma rukama je zachránit; bojím se, že tehdy bylo městečko svědkem řádného výprasku obou nerozlučných bratří Karla a Josefa.

Kouzelné bývaly návštěvy v tom biedermeierovském poutním místě, kde zlatě zářil kostel, i když pršelo a zázračná voda chladně proudila, i když okolní svět hořel za letních veder na cestách posypaných uhelným prachem a škvárou. A tehdy – tak jako dnes – tichounce si bublá všech sedm praméneků.

Stanička v místě, to vstupní brána do světa. Tam vozila nás předpotopní poštovní bryčka a Karel do ní vstupoval a vystupoval na cestách od babičky z Hradce, jednou žlutozelený jako Mongol žloutenkou, ale s koťátkem v kapse, které kdesi nalezl. Do Svatoňovic chodil kdysi celé prázdniny k mistru malíři porcelánu; namaloval sám pomněnky na hrnečky, ale ovoce na talířky pro svou velkou sestru jako svůj osobní svatební dar.

Ještě žijí ty talířky a za nimi vidí sestra jeho vznícenou tvář u pece: „Heč, ani jeden neprasknul, povedly se.“ Šťastně je tehdy chlapec odevzdal a zas odešel jen maličko a na chvíli. Ale přišla zlá hodina odchodu a už se nevrátí, a jak také? Vždyť srdce se ze žalu zastavilo o Vánocích 1938.

Odkaz Karla Čapka

V těchto dnech uplyne 70 let od skonu Karla Čapka. Podle lékařské zprávy zemřel na zápal plic, ve skutečnosti však podlehl v nerovném boji hnědému moru, který v následujících letech zahubil statisíce našich vlastenců, včetně několika našich místních spoluobčanů, na něž každým rokem pietně vzpomínáme.

My se dnes tedy zamyslíme, jak plníme odkaz Karla Čapka pro dobu současnou i budoucí. V anketě pořádané Českou televizí o největších osobnostech českého národa v historii se umístil Karel Čapek na předním místě po takových velíkánech, jako byl Karel IV., Mistr Jan Hus, T.G. Masaryk, Komenský, mezi mistry hudby a pera jako Smetana, Dvořák, Němcová, Neruda. To, co jsou korunovační klenoty pro naši státnost, to jsou díla těchto velikanů součástí zlatého fondu naší kultury. Jmenujme například Smetanovu Mou vlast, Prodanou nevěstu, Dvořákovu Rusalku, Babičku Boženy Němcové, Nerudovy básně Láska a Jen dál (ty představují naši druhou hymnu). Z Čapkova odkazu uveďme dramata Bílá nemoc, Matka, RUR, Ze života hmyzu, romány Válka s mloky, Krakatit, Obyčejný život, jeho Apokryfy a povídky a velké množství novinových článků. Když je čteme, máme dojem, že byly psány včera pro dnešek a pro budoucnost.

Karel Čapek byl velkým přítelem prezidenta Osvoboditele T.G. Masaryka. Měli mnoho společného: lásku k lidem, ke kráse, k přírodě, byli to bojovníci proti každému násilí a nenávisti ať rasové, národnostní, náboženské či politické.

V pražské Společnosti bratří Čapků jsou i členové takových zvučných jmen, jako je bývalý prezident Václav Havel či monsignor prof. Dr. Tomáš Halík, kteří propagují myšlenky Karla Čapka po celém světě. Dr. Tomáš Halík má i srdečný vztah k naší obci, neboť jako děčko zde pobýval o několikerych prázdninách, když jeho otec Dr. M. Halík zde pracoval na přípravě čapkovské výstavy v r. 1946 a v muzeu. V pozdější době Malé Svatoňovice mnohokrát navštívil, většinou v souvislosti se vzpomínkou na Karla Čapka. Kniha Dr. Tomáše Halíka vzbuzují pozornost i v zahraničí, zvláště poslední kniha Vzdáleným nablízku. Je to takový maják, který ukazuje cestu pro tuto planetu do 21. století. Dr. Halík se sešel se všemi vedoucími představiteli všech světových náboženství. Pomluvami, hrozbami nebo dokonce násilím se nikdy žádný problém nevyřešil a jeden druhého nepřesvědčil. Je třeba, aby se světové státníci – ač různých politických směrů – sešli a ve vzájemné úctě a toleranci a trpělivě a usilovně hledali řešení všech problémů, aby občané této planety žili v míru a svobodě, podložené ovšem solidárním humanismem. Alespoň část horentních prostředků vydávaných na zbrojení použít jiným způsobem, např. aby slovo bezdomovec se stalo archaismem, aby nebyly hladovějící děti, nebo aby dokonce děti neumíraly hladu, jak se to děje v Africe.

To je odkaz Karla Čapka a my se budeme snažit jej naplňovat. Zažehneme ve svých srdcích jiskřičku naděje, aby se jeho vznešené ideály začaly realizovat.

Ing. Václav Tymer,
předseda místní pobočky Společnosti bratří Čapků

25. 12. (Za Karlem Čapkem)

Po Štědrém dnu
uštědřená rána.
Hlas bodá tmu:
„Dům přišel o pána!“
Českého svědomí
je naráz málo.
Sotva se nezlomí,
sypeš se, skálo...

V neštědrý den
s uštědřenou ranou
dívám se ven
poněkud stranou.
Betlémský děj
skrze Tvůj uvádá.
A přec věřím v něj.
Ten spojí, co odpadá...

Jaroslav Dvorský
k 25. 12. 2008

1890 | KAREL ČAPEK | 1938

Karel Řehák

Čapkiana 2008

(K 70. výročí úmrtí Karla Čapka)

Hronovský mlýn

Tak časté návštěvy,
zážitky a smích.
Ty chvíle ohlídá
babička Novotných.

Žernovský statek

Dědův sad u cesty
a selská zákoutí.
Stůl je již naladěný
a počká do pouti.

Krakonošova zahrada I

Ve větvích jasanu
čte se a sní.
Pak však stráž zavolá
a už pádí k ní.

Krakonošova zahrada II

Otcovy návštěvy nemocných,
matčiny zápisky textů.
V tom kraji tolik vnímaném
pro život budoucí hledá svou cestu.

Krakonošova zahrada III

Uhlí a textil
má ten kout v moci.
Studánka, Úpice.
Génus loci.

Sourozenci

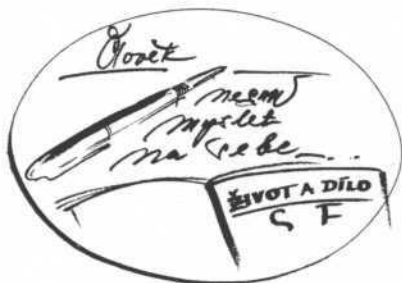
A co, Lenčo, a proč, Pečo?
Mnohokrát se lček ptal.
V dětství projev nejsilnější
měrou vztahu se pak stal.

Devatero pohádek

Více doktorů a méně vladařů,
moderní pohádky trend.
Špatnost jeví se dosti bezmocná.
Může to potvrdit Lotrando z Brend..

Zahradníkův rok

Sázet a kypřit, sklízet a zalévat,
barvy skalniček tak jasně zní.
Zahrada u vily v zimě pak mlčí.
A s novým předjařím vrací se k ní.

V redakci „Lidovek“

Noviny dělat, čtenáře oslovit,
s kolegy jednat a hodiny psát.
Kdejaké problémy snažit se pochopit
a hodně umět a hodně znát.

Pátečníci

Hosté již usedli a káva voní,
diskusní témata tradičně neschází,
hlasy a názory pulzují prostorem.
Přivítán vzrušením TGM přichází.

Tvorba I

Nacházet kouzlo nejprostších věcí,
být ochráncem člověčího žití.
Před hnědou lavinou prorocky varovat
a podat zprávu o lidském bytí.

Tvorba II

Vylíčit osudy, vyjádřit myšlenky
opojnou a tvárnou češtinou.
Zachytit pocity, zobrazit člověka
jemnou a pracnou rytinou.

Poslední pobyt na Strži

Pokoj pro přátele osiřel,
ledňáček sotva už přiletí.
Divoká voda vybrala svoji daň.
Čas torza víry a předtuchy obětí.

25.XII.1938

Pero a papír zůstaly na stole,
už si nebude se slovy hrát.
Sužován tělesně a napadán malostí
překročil Léthé a odchází spát.

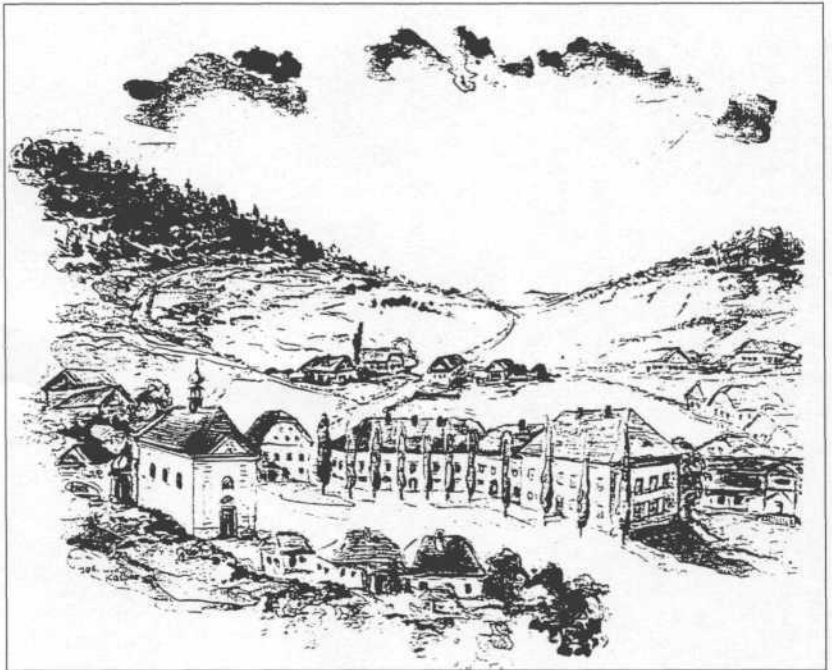
Zůstává

Tvůrce dalším generacím
svým dílem ruku podává.
Ten vztah je vzájemně důvěrný.
Takový byl a takový zůstává...

Karel Čapek a Malé Svatoňovice

Olga Scheinpflugová – Živý jako nikdo z nás (úvodní text z nové vzpomínkové knihy)

Povídal mi často o svém rodném kraji, který mu třicátého června odhaluje desku na domě, kde poprvé zaplakal projevem života. Vzpomínal, ale netoužil se tam vracet, aby se dojmy, nachytné do zvětšovací skel dětských zřítelnic, nezměnily střízlivou konfrontací s dospělostí. Ale jeho poznámky, útržky vzpomínek a usměvavé pokynutí prvním cestám po zemi, cestám do Úpice až po Hronov, mne naplnily přesvědčením, že domovem zůstává pro nás místo, kde jsme poprvé pocítili bezpečí domovních závor a dveří, světlo rodinných oken, vůni sena, tlení podzimu a šťavnatých jar. Domovem je věčné místo, kde jsme objevili závatný zázrak prvních motýlů a květin, nevysvětlitelnost hvězd a vesmíru, západy slunce, stíny stromů, nejistitelnost cílů běžících vod, místo, kde jsme zatajovali dech nad prvními zvuky zvířat, strojů, bouře, for, lidských hlasů a pokřiku ptáků. Místo prvního úžasu, úleku, poznávání, prvního vzrušení a projevů člověčenství.

Viděla jsem, jak to jde s Karlem celý život, jako by nebylo vzdálenosti mezi světem, kde žil později, a předsvětím, kde se poprvé rozhlédl očima zrozeného. „To u nás v podhoří“ – „holečku, to naši tam doma“, říkal tak často, jak mohl.

První dojmy oživoval, jako by na starém obraze otíral prach, aby jeho vzácné barvy nezastřel čas. Nesl s sebou souvislost se svým prostředím, kdykoli usedl u pramene, u škraloupu pomrzlého sněhu, nad líbeznou odvahou prvních kroků. „Je to jako u nás doma“, vzpomínal v Norsku, v Alpách i Dolomitech. Všecko bylo na světě pokračováním prvně zjeveného panoramatu vzdáleného rodného hnízda.

Když jsme se usadili na venkově, stal se někdy chlapcem, který sotva nedávno překročil dětský práh. Nastěhoval si mezi své moderní obrazy i několik kompromisních výtvarů minulého století, protože to byly první výtvarné dojmy, které upoutávaly zraky dítěte v tatínkově pokoji. Nedovedl se rozloučit se starou hřmotnou skříní a chodil k ní s oblibou přivonět, protože z ní van půl století nevyvětral pach otcovy lékárny. A venku před domem se často rozhlížel a přirovnával: „Takováhle voda byla v dědečkově mlýně – a bolehlav, ten chodila trhat moje babička – sovy – tak vida, od dětství jsem je neslyšel takhle jednotvárně houkat.“ Vítězil nad časem i změnou místa zvelebováním koutů, které mu připomínaly dětství, vzdalující se rychle jako zvuk, jako světlo, jako přeletěví voda. Byli jsme tam jednou spolu, když se hrál v přírodě jeho Loupežník. To už je dávno a je to vzpomínka zamlžená deštěm, který s oblibou dokazuje, že divadlo v přírodě je věc nepřírozená a nebeskými mocnostmi dosud neschválená. Karel Čapek kráčet po stopách minulosti s rozpačitým úsměvem, jako by chtěl být co nejopatrnější k tak křehké věci. Mnohé uvítal a před mnohým postál s výkladem, vzpomínkou, vtipem. Pak si dodal odvahy a náhle se nemohl nasytit lidí, cest a míst, vláčet mne od Hronova až po Babiččino údolí, zastavil se, rozesmál, užasl, poliboval si a pospíchal dál potěšit se, omládnout, mávnout rukou za časem nejsličnějším a nenahraditelným. „Člověče,“ povídal si cestou domů, „rodné je svět jaksi sám pro sebe, nedá se ovlivnit časem ani novými tvářemi. Tvé dětství a první dojmy života tam prostě zůstaly stát ve vzduchu, ve vůni chalup, v očích lidí a psů, v okresní zeleni a ve výměře nebe, kterou má nad sebou. Tam u nás vyrostli, přibýlo na výši budov a i života, ale to nic neznamená, je to jen o pár kostek víc v dětské stavebnici, kterou ti dal Pánbů prvně na hraní. Asi tam zase dlouho nepůjdu, na krásné věci se máme dívat šetrně a z dálky, ale jsem šťasten, že jsem si tuto pohádkovou knížku zase prolistoval.“

A ještě jednou jsem viděla, jakou citovou souvislostí je pro Karla Čapka rodný kraj. Bylo to po Mnichově, kdy německý nůž krájel v českém těle, odřezával pruh za pruhem, přetínal tepny, vykrajoval svaly, aby zeslabil zbytek pro poslední vražedný zásah.

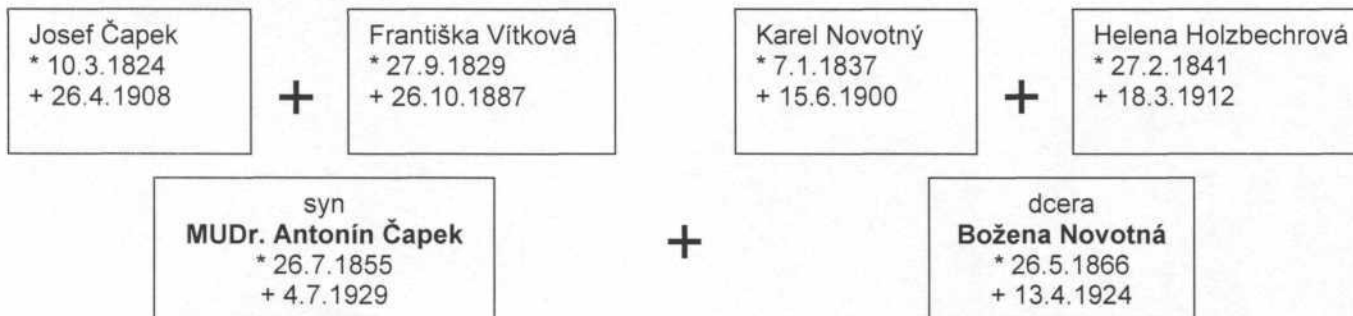
Denně se děsil nad územím, které nacistická nenasytnost odváděla do politického i zeměpisného otroctví. A jednou ráno seděl nad netknutým hrnečkem kávy, která bývala jeho největším požitkem. V ruce držel noviny a díval se před sebe velikýma a uraženýma očima.

„Copak je,“ zeptala jsem se tónem, který se předem bál odpovědi. Obvykle neprozrazoval své duševní stavy.

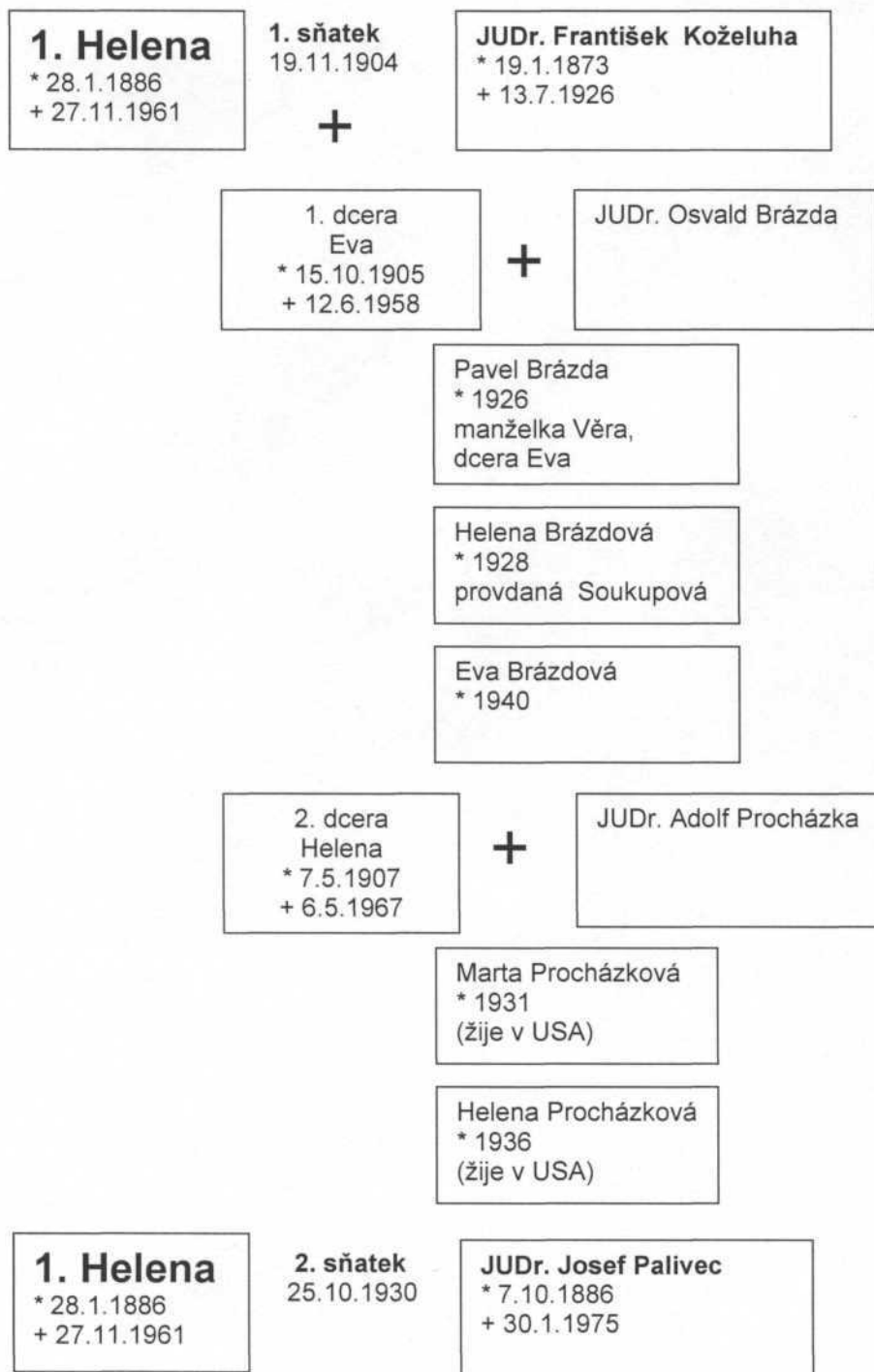
„Svatoňovice,“ řekl tiše – „už se blíží až tam – Němci – postupují a zabírají – brzy vtrhnou až tam k nám, do míst nejčestnějších – dnes nebo zítra odvedou do otroctví dobrého ducha této země, zhanobí a zneuctí tuto chudou spanilost, hornickou důstojnost a občanskou solidnost kraje.“

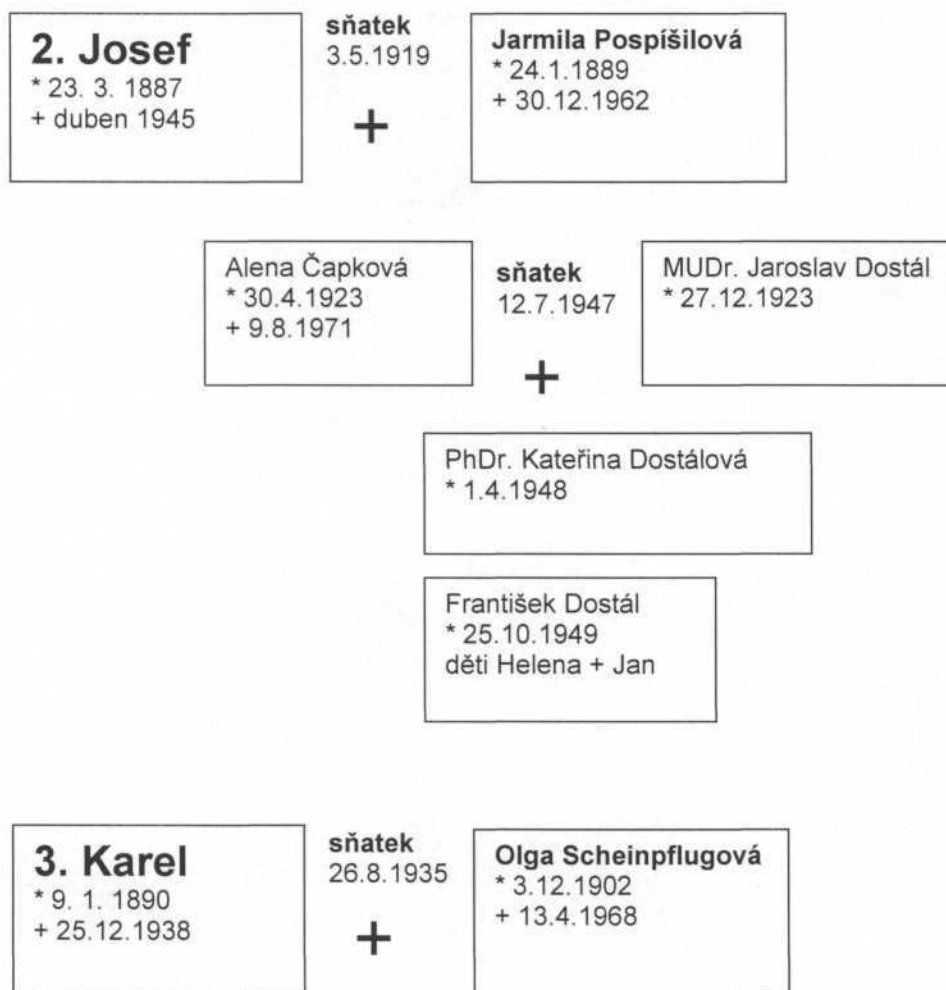
A odešel nahoru do své pracovny bez snídaně, s vydáním surových novin v ruce, zahanbený a rudý, jako by ho někdo veřejně zpolíčkoval.

Stručný rodokmen rodiny Čapkovy

Jejich děti:

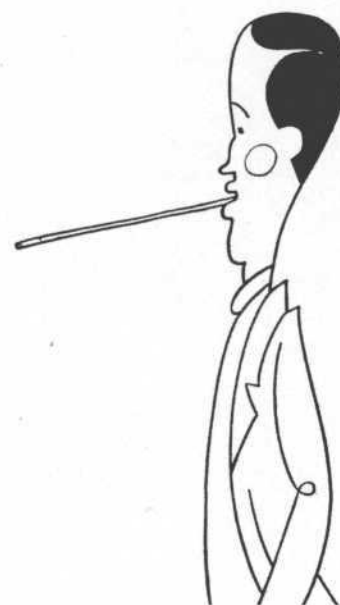
Svíčička

... A na zemi pokoj lidem dobré vůle. Neboť nic není sladšího než pokoj; o proto dejte nám pokoj, vy všichni, kteří si myslíte, že jste vyvoleni spravovati a napravovati svět. Pokoj lidem na zemi; sláva patří Pánubohu a pokoj člověku; úžas a trnutí je na výsostech, ale na zemi budiž pokoj. Buď pokojné srdce člověka, který obrací svou tvář k zemi; a má-li nás co děsiti, ať jsou to strašné výsosti se svou slávou. Ať nás zasáhne bič nekonečnosti a boží bázně; ať hyneme úzkostí a rozkoší, potkávajíce Pána na výsostech, ale zemi a lidem budiž pokoj. Pokoj, toť velikost malých věcí a hlubokost věcí všedních; pokojná věc je posvěcená, a pokojný člověk je dobrý, a pokojné srdce je šťastné, a pokojný den je požehnaný, amen. Sláva na výsostech Bohu. ...

K. Čapek 1925

Je daleko více omezenosti než skutečné špatnosti ve světě; ale je tu přece jen víc sympatie a důvěry, přívětivosti a dobré vůle, než aby bylo možno lámat hůl nad světem lidí. Nevěřím v dokonalost dnešního ani příštího člověka; svět se nestane rájem po dobrém ani revolucí, ba ani vyhubením lidského plemene. Ale kdybychom mohli nějakým způsobem sebrat všechno to dobré, co vězí koneckonců v každém z nás hříšných tvorů, věřím, že by se dal na tom konstituovat svět přece jen daleko vlídnější, než je ten dosavadní. Snad řeknete, že je to slaboduchá filantropie; ano, patřím k idiotům, kteří mají člověka rádi, protože je to člověk.

Karel Čapek

Josef Čapek – Za bratrem Karlem

Ó živote, já splatil ti svou daň!
Tvou štědrost poznal jsem i tvoji skoupou dlaň,
laskavost tvoji znám i strašnou krutost tvou,
zármutku tíseň těž, i radost letmou, nestálou,
co bolest je, to znám, i co je štěstí vím,
byl jsem přec vždycky poslušným tvým poddaným,
jenž bere na se podle nejlepších svých sil,
co odepřel's i co jsi uštědřil.

Nic tobě nevyčítám; vždyť poledne žití
už dosti dávno přešlo nad mou hlavou
a totéž slunce jako všem mně svítí,
týž, jak ty ostatní, mne hltavý rve proud;
nežehráám na tě s myslí vyčítavou,
když na rány si těžké musím vzpomenout,
když myslím na všechno, co dal jsi a zas vzal,
a co jsi ztroskotál, řítě se dravě v před i v dál;
vírem tvým závrativým dívám-li se zpět,
přes mnohé drahé rovy musím pohlížet!

Znám hodin, roků spěch, znám dnů i roků tíž,
jsou, čase, mnohé rány, které nezhojíš;
bratra mi vzala smrt – víc let už tomu je –
jak včera mne to rmoutí a stále se to navrací:
ta rána nechce zajizvit se, pořád se nezaceluje
a znovu, ustavičně znovu krvácí.

Byl chytrý, moudrý, ba, on mnoho znal
a mnoho uměl, mnohé vykonal,
byl dobrým vlasti synem, její chloubou byl
můj bratr Karel Čapek – ach, ty bratře můj,
tak je mi začasto, jak naživu bys ještě byl,
s tvou smrtí jsem se stále ještě nesmířil;
mrtev že ty? že zaniklý? že tebe už zde není?
jak hrozno uvěřit, přetěžko k pochopení!
tu ztrátu, pohromu, tu temnou bědu
si ve své hlavě ubohé nijak srovnati nedovedu,
vždyť na mně, na tom starším, mělo být
spíše z nás obou odtud odejít
a ty, ty jsi tu déle ještě zůstat měl!
Já tu však zůstal sám, já jsem tu osiřel
a ztráty nejtěžší všech ztrát teď želím,
já sirotkem i rodičem jsem tady osamělým –
já, Karle, slyšíš? bratr tvůj a druh!
to Josef, Peča, hle, tě volá snažně tak,
ach, ty už pro mne nemáš zrak ni sluch! –
to já, tvůj přísný pěstoun, nedbalý tvůj žák,
tvůj svůdce, ó ty pýcho má! tvé svědomí, ó běda,
tvůj ochránce tě, oporo má, hledá,
to tebe chce tvůj rodný brat!
ach, nikdy nepřestanu na tě vzpomínat
a ruce vzpínat tam za tebou do zásvětí
a nikdy moje vzpomínka tě nepřestane milovat
a ve tvé chvále nepřestane krvácet!

To hoře hořké, hoře bez moci,
to hoře, z něhož není pomoci,
ten stesk, ten žal, ach, žal,
který mi srdce rozerval,
ta lítost bez utěšení
nad tím, co bylo – bývalo –
a co už není – není –
Co bylo – bývalo – . Jednoho slunce světlo

nám vlídně zářilo; jedno nám mládí kvetlo,
pojil sourodý růst; nás nesla jedna zem,
společné jitro budilo, jeden se klenul den
v společných radostech; i strasti krušily jedny;
jeden život nás vázal, širý a nedočerpatelný
a družné úkoly kladl – hoj, nechať práce se daří! –
k závěru žití pak pospolné zvalo stáří – – –
Ó křehký lidský sne, jak tě smrt naráz zmaří!

My, Karle, šli jsme životem tak spolu,
jak sotva kdy šel ještě někdo jiný,
kdo z klínu jedné kolébky a domoviny,
od krbu rodného a společného stolu
se do života vydali; poutí byl on nám,
jež sama v sobě má své určení i cíl
a na tu cestu pospolitou, bratře, vzpomínám,
jak dobrým spolupoutníkem jsi byl,
tak svorný, ochotný a roztomilý,
vždy dobrou pohodu jsi v sobě nes',
kus slunečného jasu, šťastné, volné síly –
- tu cestu, na které jsi u muk božích kles' –.
Ne, ty jsi neklesl!
Ten smutný těžký čas ani pak lidská zloba,
nikoliv zášť a závist či vztekle bouřná doba
tě podvrátit a zhubit nestačily, ba ne,
to jenom Smrti záludné a nečekané,
to prostě bledé potměšilé Smrti dráp
namátkou slepou vprostřed nás živých hráb'
a náhodou nás druhé ušetřil, nic více – .
Smrt zlodějka a lupička, Smrt vražednice –
jí lhostejno, zda oběť velká nebo malá:
nás druhé minula, tebe však, ach, si vzala!

Co - prostě Smrt - ? tak prostě mi to není:
těžko mně, přetěžko zdá se být k uvěření,
tebe že, Karle, není, tebe že už tu není!
Jakou bych měl ti vzdát chválu, jakou čest,
jak oslavit tě, nechť všem zřejmo jest,
kolik jsi obdivu a úcty a co lásky zasloužil?
ach, nebesa! já vedle tebe, s tebou přece žil,
my přece rodnými jsme bratry byli,
ach žel, my na rozcestí Smrti jsme se opustili,
ve věčnost němou odešel's a já tu zůstal sám
a nyní teskním, hledám tě a vzpomínám,
vidět tě chtěl bych, mluvil bych s tebou rád –
já si mám s tebou pořád tolik co povídat!
Vždyť je to všechno jako hrozný sen,
ty jsi přec nebyl rakví podoběn;
tvé oči dívaly se na nás mile
a kolem rtů ti živý úsměv hrál,
v křehkém tvém těle kolovala bystrá píle,
ty na nás mluvil jsi, se mnou jsi chodíval – .
Jak možno, Karle, jak to možno jen?
vždyť je to všechno jako hrozný sen, hrozný sen,
ty jsi přec nebyl rakví podoběn!
Co za tebou mám vyslat do zásvětí,
kdo láskyplné poselství mé doručí?
Tam žádný povzdech ani výkřik nedoletí
a lidské slovo zadusí se ve hlusi
těch dálav záhrobních; věčné mlčení
tam tyčí se a ční jak šerá, nemá zeď
a ledovou tou clonou žádné prosby nepohnou,
jí teplý lidský zvuk a hlomoz neprorazí,

ni hláska nevrátí se odtud ozvěnou,
nic – ticho – mrtvo – žádná odpověď! –

Jakýpak jsem to malíř, jaký básník,
že vymalovat ani vypsát neumím,
jaký ty's byl! Štětce mi perem svým
vyslovit neznám, čím tolik zarmoucená duše;
jak žalostný jsem umělec, že na to nestačím!
každé slovo mně bezvýrazně zní a suše,
zvadlého listí šelest, které podzim oderval.
Ó květy, barvy své mi půjčte, ptáci, vy svůj hlas,
na chvíli aspoň, on přátelsky vás znal –
fialko, vůni svou, ty drozde, zpěv svůj zas,
bych jimi naplnil a vykrášlil svou oslavu
bratříčka zemřelého. On také, jako vy,
své kouzlo měl, též něžný byl a milý; ano, takový
byl bratr můj, bytost tak půvabná a slunná –.
Ach, co jsou moje slova taková nevýmluvná!

Z tvé přisnosti a velikosti něco dej mi, kameni,
a ty, motýle, z čarovných tvých křídel znamení,
ty, řeko, z tvojí hudby! hej, větre, z tvého vanu!
já k pomoci vás přivolávat nepřestanu,
ó větru teskný hvizde, když to od Brend zaduje,
zvonivé lkání rodné Úpy, Metuje,
já zapřisahám vás, ach, dejte, svěřte mně,
pro moje vzpomínání něco z vaší síly tajemné,
ne mně snad k zásluze: prosím, vy milost svou
jemu věnujte z lásky, jemu odměnou!

Ten stesk svých hranic nikdy nepozná,
ten smutek nikdy nedosáhne svého dna;
vzdech, jemuž volný průchod nabyt dán,
ston, který nikdy nebyl vyvzlykán
a nárek, který nikdy nebyl vyplakán
mne svírá v hrdle; šerý mrak si leh' na oblohu
mých dnů; noc nese na křídlech.
Již není bratra mého! těžká moje ztráta!
Jak pověděti všem, ty památko má svatá,
jaký jsi byl, jaký jsi, bratře Karle, byl?

Ó květiny a ptáci a ty, čarovné mámení
motýlích křídel, on vás miloval,
i tebe on měl rád, ty tvrdý kameni,
a vás, zelení hájové, vás hory, řeko tebe,
tebe ty modře úsměvné, bíle oblačné nebe
i vánku šepot tichý i déšť a větru noční kvíl,
on všechny věci světaездеjšího miloval,
všemu, co zajímalo ho, z nejlepších svých sil
on celé srdce své i světlou mysl věnoval
a všemu účastným a věrným bratrem byl:
ó lidé, slyšíte, on vám všem bratrem byl,
on po smrti vám všem podává ještě lásku svou
a ještě promlouvati bude věrným bratrstvím
k těm, kteří po nás přijdou, k našim budoucím,
kdož zase po nás slávu života a jeho bídu ponesou.

Básně z koncentračního tábora

Obecní úřad a Společnost bratří Čapků v Malých Svatoňovicích
Vás zvou na

Uzpomínkový pořad k 70. výročí úmrtí Karla Čapka

Program: Úvodní slovo Ing. Václava Tyrnera

Přednáška Dr. Karla Řeháka

Karel Čapek - první předseda čs. PEN klubu

Uystoupení - Pěveckého sboru studentů Jiráskova gymnázia v Náchodě

pod vedením sbormistra Ing. Vlastimila Čejpa

- Lenka Farská zpěv

Pátek 19. prosince 2008 v 18.00 hodin

Velký sál kulturního klubu na nám. K.Čapka v Malých Svatoňovicích

Dne 25.12.2008 v 9.30 hodin

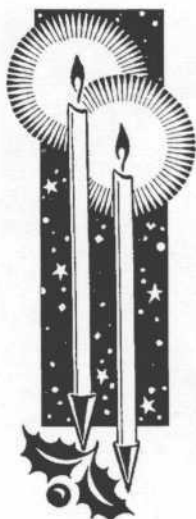
se koná tradiční

pietní setkání u sousoší bratří Čapků
na náměstí K.Čapka v den 70. výročí úmrtí Karla Čapka.

PREZENTACE NOVÉHO SBORNÍKU
**O DOLOVÁNÍ ČERNÉHO UHLÍ
V OBLASTI MALÝCH SVATOŇOVIC
NA JESTŘEBÍCH HORÁCH**

**SPOJENÁ S AUTOGRAMIÁDOU A BESEDOU
S AUTOREM VÁCLAVEM JIRÁSKEM
SE USKUTEČNÍ V PÁTEK 16. LEDNA 2009 v 17 HODIN
V ZASEDACÍ SÍNĚ OBECNÍHO ÚŘADU V MALÝCH SVATOŇOVICÍCH**

Obecní úřad v Malých Svatoňovicích
pořádá výstavu

VÁNOCE U STUDÁNKY

malý sál kulturního klubu v Malých Svatoňovicích

Výstava potrvá od 15.12.2008 do 1.1.2009

Otevřeno denně 9.00 – 12.00, 13.00 – 16.00

Výstava bude uzavřena:

24.12. po celý den, 31.12. po celý den, 1.1. dopoledne

Slavnostní zahájení výstavy v neděli 14.12.2008 v 16.00 hodin

ve velkém sále kulturního klubu.

Vystoupení dětí ze základní školy

a povídání s akademickým malířem Jiřím Škopkem

Volejbalový oddíl TJ Sokol Malé Svatoňovice
pořádá 20. ročník tradičního vánočního turnaje

ve volejbale smíšených družstev

Termín konání: 26.12.2008
Zahájení: 8.30 hod
Místo konání: sportovní hala SŠOOM na učilišti

Přijďte povzbudit domácí družstvo
Občerstvení zajištěno

SILVESTR 2008

**Přijďte společně přivítat nový rok 2009!
Tradiční setkání na náměstí a ohňostroj
s hudební produkcí
se uskuteční úderem půlnoci.**